

RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

12

Ročník XV.
december 2021

ROK 2021 NEBOL JEDNODUCHÝ, MESTO ALE ZREALIZOVALO DESIATKY PROJEKTOV

strana 4 - 6

Samospráva

Zastupiteľstvo schválilo rozpočet na budúci rok vo výške 97 miliónov eur.

Strana 7

Informujeme

Od nového roka spustí mesto službu pre nepočujúcich obyvateľov.

Strana 9

Zaujalo nás

Pred sto rokmi na dnešnom Námestí SNP postavili prvý vianočný strom.

Strana 12

Bilancia tohtoročných príprav na EYOF 2022

Banská Bystrica i región sa prostredníctvom veľkého podujatia s účasťou športovcov z 50 krajín nielen zviditeľnia v Európe, ale aj získajú možnosť vylepšiť športovú i ubytovaciu infraštruktúru. EYOF súčasne zvýrazní hodnoty športu a telesnej aktivity pre zdravie celej spoločnosti.

Foto: archiv Tím EYOF

Organizátori Európskeho olympijského festivalu mládeže (EYOF) majú za sebou ďalší rok príprav podujatia, ktorého XVI. letná edícia sa uskutoční od 24. do 30. júla 2022 v Banskej Bystrici a okolí. Pandémia koronavírusu spôsobila jeho ročný posun, ale nezastavila úsilie organizačného výboru v príprave multišportovej akcie, na ktorej sa pod Úrpínom zúčastní 3 600 účastníkov z piatich desiatok krajín Európy. „Naším cieľom je pripraviť podujatie, ktoré zviditeľní Slovensko i Banskú Bystricu a ukáže, že aj u nás vieme zorganizovať veľké medzinárodné podujatie. EYOF môže pomôcť aj rozvoju športu a jeho popularizácii medzi mladými ľuďmi na Slovensku,“ povedal prezident organizačného výboru a primátor Banskej Bystrice Ján Nosko.

Zviditeľnenie mesta pod Úrpínom

EYOF 2022 by mal prezentovať, že multišportové podujatia môžu ísť z veľkých aglomerácií aj do menších miest a regiónov. „Naše mesto chce ukázať, že je to možné urobiť aj s nízkym rozpočtom a nastaviť v tomto smere latku aj pre iných organizátorov,“ poznamenal Ján Nosko, ktorý potvrdil, že obdoba mládežníckej olympiády bude prínosom: „Okrem zveladenia a zmodernizovania športovej infraštruktúry prinesie podujatie aj ďalšiu pridanú hodnotu. Nielenže sa Banská Bystrica ešte viac zviditeľní na športovej mape Európy, ale vďaka návštevníkom zo zahraničia prinesie aj ekonomické benefity. EYOF má viac ako mestský charakter a bude oslavou športu v celom našom regióne. Pomôže propagácii a podpore zdravého životného štýlu, rozvoju športu a zvyšovaniu kvality života detí, mládeže i dospelých. Som presvedčený, že podujatie môže ľudí ešte viac priťahovať k aktívnemu pohybu.“ Nad športovým sviatkom pre mladých ľudí od 14 do 18 rokov pre-

vzala záštitu prezidentka SR Zuzana Čaputová, minister obrany Jaroslav Naď má patronát nad bezpečnostným konceptom podujatia a minister životného prostredia Ján Budaj nad projektom trvalej udržateľnosti.

Máme potenciál

Organizátori v závere septembra tohto roka privítali zástupcov Európskych olympijských výborov (EOV). Koordinačná komisia na čele s jej predsedom Josephom Cassarom z Malty prišla skontrolovať stav príprav športového podujatia – zrejme najkomplexnejšieho, ktoré môže Slovensko reálne organizovať. „Som milo prekvapený potenciálom organizátorov, ktorí všetko pripravujú v súlade s našimi očakávaniami, teda, aby bolo myslené prioritne na športovcov,“ prezradil po skončení kontroly Joseph Cassar. Poznamenal tiež, že región Banskej Bystrice ponúka veľmi dobré prostredie pre organizáciu významného podujatia pre mládež. „Príde sem množstvo ľudí a krásy Banskej Bystrice sa dostanú do povedomia celej Európy,“ poznamenal Joseph Cassar. Za maskota olympijského festivalu mládeže bol vybraný banský škriatok Permoník, ktorého predstavili pri príležitosti odpočítavania 365 dní do EYOF 2022. „Otvárací ceremoniál festivalu sa uskutoční 24. júla 2022 na priestranstve pri pamätníku Slovenského národného povstania. Záverečný ceremoniál sa bude niesť v duchu oficiálneho odovzdávania vlajky nasledujúcemu organizátorovi podujatia v roku 2023 v slovinskom Maribore,“ skonštatoval Peter Hamaj, šéf organizačného výboru EYOF 2022. Na konci júla budúceho roka ožijú športoviská nielen v Banskej Bystrici, ale aj vo Zvolene, Detve, Slovenskej Lupči a v Badíne. „Srdcom celého EYOF-u bude športový park, ktorý vznikne v areáli na Štiavničkách. Jeho centrom bude Štadión Slovenského národného povstania. Rokmi zanedbaná športová infraštruktúra dostáva nový šat a po skončení EYOF-u bude ďalej slúžiť Banskobystričanom, ktorí sa na vynovených športoviskách budú cítiť prí-

jemnejšie,“ uviedol primátor Ján Nosko. Organizátori postupne pripravujú všetky športoviská. Komplexnou revitalizáciou prešla plaváreň na Štiavničkách, atletický štadión je už dokončený, rekonštrukcia banskobystrického zimného štadióna – dejiska gymnastických súťaží sa blíži ku koncu a na rad príde aj modernizácia športovej haly v Detve.

Foto: archiv Tím EYOF

Športovci a dobrovoľníci

Na olympijskom festivale budú mladí športovci súťažiť v jedenástich kategóriách – atletike, bedminton, basketbale, cestnej cyklistike, džude, hádzanej, plávaní, športovej gymnastike, tenise, triatlone a volejbale. Potrebné bude pripraviť štrnásť športovísk. „Koordinačná komisia zo zahraničia nám odsúhlasila rozmiestnenie športovísk, ktoré spĺňajú ich podmienky v rámci časovej a logistickej dostupnosti,“ informoval športový riaditeľ podujatia Marek Majerčák. Pripomenul tiež, že viaceré športoviská určené pre EYOF 2022 v ostatných mesiacoch hostili úspešné testovacie podujatia a ďalšie sa chystajú na jar budúceho roka. Neoddeliteľnou súčasťou veľkých športových podujatí sú dobrovoľníci, ich registráciu spustili v marci tohto roka. „Verím, že obyvateľom, mládeži i športovcom nebude podujatie ľahostajné, zapoja sa a pomôžu nám s jeho organizáciou. Každý môže získať to najdôležitejšie – nezabudnuteľné zážitky, nových priateľov a skúsenosti na nezaplatenie,“ dodáva banskobystrický primátor. Organizačný výbor EYOF 2022 v spolupráci so Slovenským olympijským a športovým výborom (SOŠV) pripravil v tomto roku bohatú paletu aktivít. Zamerané boli na oblasť olympijskej výchovy s cieľom pomôcť propagovať oblasť kultúry a športu medzi európskymi krajinami prostredníctvom vzdelávania mládeže.

Tím EYOF

Foto: archiv Tím EYOF

Informácie z mestského úradu

Foto: MsÚ BB

01. Podchod v Kapitulskej ulici bol opäť sprejzadnený

Podchod pod cestou I/66 v smere od Kapitulskej ulice na ul. 9. mája, ako aj prislúchajúcich chodníkov bol pre chodcov z bezpečnostných dôvodov uzatvorený Slovenským vodohospodárskym podnikom v júli tohto roka, a to z dôvodu prác súvisiacich s protipodvodňovými opatreniami. Počas trvania uzávery pristúpilo mesto aspoň k čiastočnej úprave vnútorných priestorov podchodu. Práce sa týkali opätovného sfunkčnenia systému odvodnenia vnútorných priestorov a ich vyčistenia, maľovania stien, odstránenia nefunkčných konštrukcií a úpravy plôch, ako aj vyčistenia celého podchodu. Okrem iného v odvodňovacích žlaboch boli nahradené odcudzené mreže a doplnilo sa nové osvetlenie v centrálnej časti. Slovenská správa ciest (SSC) po dohode s mestom zrealizuje v budúcom roku aj odbornú diagnostiku celého objektu, ktorá je podmienkou pre jeho komplexnú obnovu. Samospráva plánuje v najbližšom období podpísať so SSC zmluvu o úprave vlastníckych práv, v rámci ktorej by mesto na seba jednoznačne prevzalo vlastníctvo prístreškov a interiéru podchodu. Následne by bol vypracovaný návrh architektonického stvárnenia a projektová dokumentácia na ich rekonštrukciu.

Oddelenie údržby miestnych komunikácií a inžinierskych sietí, MsÚ BB

02. Vývoz odpadu v období Vianoc

Zber komunálneho odpadu sa uskutoční takmer každý deň od 20. decembra 2021 do 10. januára 2022, okrem 25. decembra 2021, 1. januára 2022 a nedeľí. Obyvatel'ov žiadame, aby s vozidlami neparkovali pred kontajnermi na zber komunálneho odpadu, hlav-

ne v čase od 6:00 do 16:00 hod. V dôsledku blokácie nádob vozidlami a v spojení so snehovými zrážkami môže dôjsť k zvýšenému znečisteniu stojísk. Komunálny odpad od bytových a rodinných domov bude odvážaný aj v sviatočných dňoch 24. a 26. decembra 2021, a rovnako aj 6. januára 2022. Zberný dvor v Radvani je v dňoch pracovného pokoja od 24. do 26. decembra 2021, ako aj 1. a 6. januára 2022 zatvorený. Na Silvestra 31. decembra 2021 bude otvorený od 8:30 do 12:00 hod.

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

03. Úradné hodiny počas sviatkov

Klientske centrum, Matričný úrad a ohlasovňa pobytu Mestského úradu Banská Bystrica budú mať počas vianočných a novoročných sviatkov upravené úradné hodiny. Vo štvrtok, 23. decembra 2021 od 7:30 do 12:00 hod. a v piatok, 31. decembra 2021 bude zatvorené. Od 3. januára 2022 budú úradné hodiny zabezpečované v obvyklom prevádzkovom čase, ktorý je uverejnený na webovej stránke www.banskabystrica.sk v sekcii Mestský úrad/Klientske centrum.

Oddelenie prvého príjmu – KC, MsÚ BB

Vizualizácia: MsÚ BB

04. Obnova vnútrobloku na Fončorde

V najbližších mesiacoch prejde vnútroblok medzi Kyjevským námestím a ulicami Tulsá a Moskovská významnou revitalizáciou. Zastarané športoviská a pozostatky betónových plôch nahradia nové plochy na športovanie pre deti každého veku, pribudnú komunitné záhrady a prvky tienia, všetky chodníky budú obnovené. Rôzne kriky nahradí výsadba až 110 stromov viacerých druhov. Vo vnútrobloku pribudnú stojany na bicykle, odpadkové koše, lavičky, fontánka na pitie, fitness prvky, work-out zostava, stôl s lavicami, šachový stolík, kolotoč, hojdačka, ping-pong, stena pre sprejerov, malý amfiteáter a ďalšie prvky. Do konca tohto roka zhotoviteľ zrealizuje prípravné práce, inštaláciu prenosného dopravného značenia, zariadenie staveniska, apod. Po vynútenej zimnej prestávke budú stavebné práce pokračovať na jar a ukončené by mali byť do júna 2022.

Oddelenie investičnej výstavby a riadenia projektov, MsÚ BB

INFORMÁCIE Z MESTSKÉHO ÚRADU

Foto: ZAaRES

05. ZAaRES upravuje bežkársku trasu v troch pohoriach

Milovníci bežkovania sa počas nadechádzajúcej zimnej sezóny majú na čo tešiť. Mestská organizácia Záhradnícke a rekreačné služby upravuje trate v Kremnických vrchoch, Starohorských vrchoch a vo Veľkej Fatre v dĺžke viac ako 73 kilometrov. Dominantné postavenie si udržiavajú Kremnické vrchy. ZAaRES upravuje všetky trate, na ktoré sú Banskobystričania dlhé roky zvyknutí, teda na Skalke, Hostinec, Kordícku zväžnicu na Kordíky, bežeký areál na Králikoch a v prípade dostatku snehu aj Malachovskú zväžnicu na Horné Pršany. Počas predchádzajúcej sezóny sa vďaka pravidelnej úprave tešili veľkej obľube aj trate na Šachtíčkách, najmä okruh okolo Jelenскеj skaly. Po štyroch rokoch je upravovaná aj bežkárská trasa zo sedla Malý Šturec po napojenie sa na cestu vedúcu na hotel Kráľova studňa v dĺžke viac ako 6 kilometrov. Aj na plážovom kúpalisku je po ročnej prestávke spôsobenej pandemiou opäť sprevádzkovaný obľúbený zasnežovaný okruh okolo jazera, ktorý pracovníci ZAaRES-u upravujú v prípade vhodných podmienok.

ZAaRES

Foto: MsÚ BB

06. Kam so stromčekmi

Po skončení vianočného obdobia, po sviatku Troch kráľov, bude zabezpečený odvoz živých stromčekov pravidelne jedenkrát do týždňa, a to od pondelka 10. januára do 4. februára 2022, a následne podľa potreby. Stromčeky zbavené ozdôb ukladajte vedľa nádob/kontajnerov na zber komunálneho odpadu na svojej ulici, či už pri bytovom dome alebo rodinnom dome, tak aby boli na viditeľnom a dostupnom mieste pre pracovníkov zberových spoločností. Stromčeky zbavte ozdôb, nakoľko po podrvení budú použité na výrobu kompostu.

Oddelenie odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev, MsÚ BB

Rok 2021 sa niesol v znamení COVID-u, ale aj realizácie investičných projektov

Je tu obdobie bilancovania. Akých bolo uplynulých 12 mesiacov v našom meste? Odchádzajúci rok 2021 si všetci zapamätáme nielen ako „covidový“, ale aj z dôvodu mnohých mimoriadnych situácií. V meste pod Uprínom sme v máji bojovali so silnými dažďami a vysokou hladinou Hrona, v auguste nám silu prírody ukázala veterná smršť. Napriek tomu v mnohých lokalitách vládol stavebný ruch s cieľom skvalitniť život obyvateľom a posunúť Banskú Bystricu o ďalší krok vpred. Dôkazom sú miliónové investície do rekonštrukcie mostov, ciest i chodníkov, revitalizácie verejných priestranstiev, výstavby športovísk, skvalitňovania zariadení sociálnych služieb, škôlok či škôl. Okrem toho sa samospráva môže v tomto roku pochváliť vysokou úspešnosťou pri získavaní eurofondov a mimorozpočtových zdrojov, ale aj množstvom projektov, ktoré sa budú realizovať v nasledujúcom období.

Štadión SNP

aj do rekonštrukcie rozsiahlych úsekov ciest a chodníkov na Hornej, Partizánskej i Javorníckej ulici (732 tis. eur). Pred dokončením je tiež obnova miestnych komunikácií na Hutnej ulici smerom k Štadiónu SNP (244 tis. eur). Vysúťažený zhotoviteľ začal aj s prípravnými prácami na obnove najrozsiahlejšieho úseku, ktorý sa v meste kedy rekonštruoval, od Moskovskej ulice po Lidl na Tajovského (1,274 mil. eur). Mimo týchto veľkých investícií sme zvýšenú pozornosť venovali aj údržbe miestnych ciest, vrátane chodníkov v celkovej hodnote 1,4 mil. eur.

Modernizácia športovísk

V rámci obnovy športovísk, ktoré približne o pol roka budú naplno využívať účastníci Európskeho mládežníckeho olympijského festivalu 2022, zmenil svoju tvár vonkajší

Prvý januárový deň sme z dôvodu stúpajúceho počtu pozitívne testovaných na ochorenie COVID-19 nezačali na zaplnenom Námestí SNP veľkolepým ohňostrojom a privítaním nového roka. Naopak, zasadla Krízový štáb mesta Banská Bystrica s cieľom pomôcť zastaviť rýchle šírenie pandémie. Namiesto celoplošného testovania nariadeného vládou SR, sa rozhodla samospráva zorganizovať komunitné testovanie pre ľudí, ktorí v meste vytvárajú najväčšiu mobilitu. Nielen z pohľadu odborníkov išlo o zmysluplnejší model testovania. Po hektickom polroku plnom nariadení sme si mohli na chvíľu vydýchnuť. S prichádzajúcim letným obdobím mali obyvatelia mesta dôvod na úsmev a možnosť navštíviť takmer 60 podujatí organizovaných oddelením kultúry. Na jeseň udrela tretia vlna pandémie. Začalo sa stupňovať volanie po nevyhnutnosti očkovania a snahe ochrániť seba i ostatných. Aj keď situácia nebola vždy ide-

álna, v Banskej Bystrici sa podarilo zrealizovať mnohé investičné projekty, ktoré prispievajú k skvalitneniu života obyvateľov.

Obnova mostov, ciest a chodníkov

Po tom, čo sa v decembri 2020 ukončila rekonštrukcia verejného osvetlenia v časti Fončordy a na Uhlisku vo výške takmer 1,9 mil. eur, pokračovalo mesto v ďalších projektoch. Samospráva v spolupráci so Žilinskou univerzitou v Žiline začala nielen s prácami na strategickom dokumente – Pláne udržateľnej mobility, ale aj s nevyhnutnou diagnostikou zastaraných mostov. Nového oceľového obojsmerného mosta za 1,5 mil. eur sa po viac ako 40-tich rokoch dočkali obyvatelia Iliaša. Aj Jakubčania majú dôvod na radosť vďaka vybudovaniu nového železobetónového bezpečného mosta za 96 tis. eur, ktorý nahradil nevyhovujúci drevený most. Dôležitá projektová príprava vyústila v aktuálnom roku

Obnovený zimný štadión

Vynovený areál v okolí plavárne

Oprava Hutnej ulice

Testovanie v našom meste

areál plavárne na Štiavničkách. Pred rokom sa začala aj najrozsiahlejšia rekonštrukcia oboch hál zimného štadióna. Obnovou prešla okrem iného aj západná tribúna, kde boli osadené nové sedačky a priestor pre fanklub našich Baranov, ktorí na štadióne tento mesiac už odohrali aj prvé zápasy. Zrekonštruovaný bol aj Mestský mládežnícky futbalový štadión v Radvani. Projekt sme financovali z mestského rozpočtu, úverových zdrojov a štátnej dotácie. Obnovy sa dočkal i Štadión SNP.

Všetky foto: archiv MČÚ BB

Vizualizácia vnútrobloku na Fončorde

Kontrola projektov dokumentácie

Revitalizácia vnútroblokov

V súčasnosti finišuje revitalizácia vnútrobloku na Sitnianskej – Tatranskej, na ktorú sme získali nenávratný finančný príspevok z eurofondov vo výške takmer 1,21 mil. eur. Revitalizovať sa bude aj vnútroblok na Fončorde v lokalite medzi Tulsou, Moskovskou ulicou a Kyjevským námestím, celková obnova za 832 tis. eur by mala byť ukončená do júna budúceho roka. Po vzore revitalizácie vnútroblokov v Sásovej a na Fončorde sa samospráva rozhodla pustiť aj do prípravy ďalších projektov vo vytypovaných siedmich častiach mesta participatívnym spôsobom. Obnoviť by sa mali v rámci projektu Zelené sídliská (zelené oázy) v lokalitách: Vansovej, Severná, Bernolákova – Radvanská, Magurská – Krivánska – Jelšovský hájik, Mládežnícka – Družby – Okružná, Gaštanová – Lipová – Limbová – Povstalecká, Podháj.

Vnútroblok Sitnianska

Oblasť sociálnych vecí

V roku 2021 sme uspeli a získali nenávratný finančný príspevok vo výške 408 tis. eur na podporu a udržanie opatrovateľskej služby poskytovanej v domácnostiach, teda v prirodzenom prostredí našich seniorov a osôb s hendikepom, ktoré sú odkázané na pomoc iných. Z dôvodu neustále sa zvyšujúceho záujmu seniorov a zdravotne znevýhodnených obyvateľov o pobytové i ambulantné sociálne služby, pristupuje mesto od budúceho roka k rozšíreniu kapacít v zariadení na ul. 9. mája na Uhlisku. Celý objekt prešiel za uplynulé štyri roky výraznou rekonštrukciou, modernizáciou a debarierizáciou prístavením lôžkového výťahu. Pridanou hodnotou je vždy ochotný personál pripravený pomôcť každému, kto to potrebuje. Netradičný vianočný darček dostali klienti Zariadenia pre seniorov Jeseň, o ktorom sa viac dočítate v Radničných novinách na strane deväť.

Napredujeme aj v ďalších projektoch

Počas uplynulých dvoch rokov sme obnovili Základnú umeleckú školu J. Cikkeru. Vlni boli vymenené okná a obnovená historická fasáda (291 tis. eur), tento rok sa uskutočnila na ZUŠ-ke rekonštrukcia strechy v celkovej sume 158 tis. eur. Do vybavení materských škôl a školských jedální bolo investovaných viac ako 94 tis. eur a na riešenie havarijných stavov sme vynaložili vyše 235 tis. eur. V štádiu prebiehajúce-

Schody na Kyjevskom námestí pred a po oprave

Osádzanie mosta v Iliashi

ho verejného obstarávania je projekt Budovanie a zlepšenie technického vybavenia odborných učební ZŠ, ktorý sa týka jedenástich základných škôl v meste.

V oblasti odpadového hospodárstva sme zaviedli zber kuchynského odpadu z domácností. Podarilo sa odstrániť aj 35 nelegálnych skládok odpadu. V pláne máme v budúcom roku zlikvidovať i skládku niekoľkých desiatok ton odpadu na Partizánskej ceste, ktorá vznikla v anonymite okolia opustených garáží. Zároveň plánujeme zaviesť vo všetkých častiach mesta so zástavbou rodinných domov tzv. vrecové zbery triedeného odpadu.

Koncom minulého roka sme rozšírili kamerový systém mestskej polície. Tento rok pribudlo ďalších šesť kamier a v štádiu rozpra-

Likvidácia nelegálnych skládok

Objekt Medeného hámra

Obnova chodníka v Radvany

Socha kráľa Bela IV.

Pracovisko mestskej polície

Všetky foto: archiv Mestú BB

covania sú ďalšie tri frekventované lokality, ktoré by mohla mestská polícia monitorovať, čo prispieva k zvýšeniu bezpečnosti v uliciach. Súčasne od 15. júla 2020 až doteraz bolo na území mesta odstránených 303 dlhodobostojacich vozidiel, vďaka čomu sa uvoľnili parkovacie miesta, ktoré môžu využívať motoristi.

Samospráva zabojovala aj o záchranu Medeného hámra. Do vlastníctva získala dve najstaršie budovy v jeho areáli. V tomto roku

sme v našom meste odhalili i takmer dva a pol metra vysokú sochu panovníka Bela IV., ktorý v roku 1255 udelil hosťom z osady Bystřica mestské výsady a povýšil ju na slobodné kráľovské mesto. Na Barbakane pribudol 600 kilogramov vážiace Banický orloj.

V rozpracovaných projektoch budeme pokračovať aj v novom roku. V príprave máme ďalšie investičné zámery, o ktorých vás budeme priebežne na stránkach Radničných novín informovať.

mar, str

Názory poslancov

Rok 2021 nebol ani zďaleka taký, aký sme si vlni na Silvestra vysnívali, želali či sľúbili. Napriek tomu, že nás ovplyvnila pandémia koronavírusu, samospráva pokračovala vo svojich investičných zámeroch, napr. zrekonštruovala viaceré úseky miestnych komunikácií a mosty, zmodernizovala športoviská a vnútrobloky, plánuje zachrániť Dom kultúry a Medený hámor. Súčasne vo fáze obnovy sú aj ďalšie projekty, na ktorých prípravné práce sa začali v uplynulých týždňoch. Ako túto skutočnosť vnímate, a ktorú tohtoročnú rekonštrukciu či obnovu považujete za najväčší prínos pre naše mesto?

Martin Klus

Pandémia znamenala pre nás všetkých šok. Je prirodzené, že sme od jej prvých fáz prechádzali cez strach, ale aj nádej, keď sa objavili napr. informácie o vakcíne, až po zúfalosť, že to už trvá tak dlho. Napriek vážnym zmenám v našich životoch, či tisíckam obetí sa život nezastavil. Ani ten v samospráve. Naopak, i tu sa ukázalo, že všetko zlé môže byť na niečo dobré. Vznikli rôzne nové projekty s cieľom zlepšiť kvalitu našich životov, či vnieť doňho prvky využitia najmodernejších, či tzv. zelených technológií. Toto všetko sa dá len úprimne oceniť a poďakovať sa všetkým zainteresovaným. Ja v tejto súvislosti osobitne vyzdvihujem projekt "Zelené sídliská". Považujem ho za dôležitý prvý krok, aby aj naše sídliská získali charakter obydľ 21. storočia, z ktorých nebudú odchádzať okrem iných aj mladé rodiny do okolitých obcí, vzdialenejších miest, resp. zahraničia. Verím, že projekt bude pokračovať aj v nasledujúcich volebných obdobiach a postupne sa rozšíri aj na ďalšie miesta.

Miriám Lapuníková

Blíži sa koniec roka. Hoci je vonku zima, je to obdobie, ktoré sa mi spája s teplom domova a pokojom. Práve preto, že je vonku skoro tma, máme čas zamýšľať sa o čosi viac. Obdobie, ktoré žijeme je veľmi turbulentné a stavia nás do neznámych rolí. Je otázne ako všetko zvládnuť, základ však platí „žiť každý deň naplno“. Teda aj napriek tlakom, nič zlé si nepripúšťať a naplno sa venovať konštruktívnej práci. Som veľmi rada, že tento rok, napriek zložitým okolnostiam, mesto prešlo rozsiahlejšou rekonštrukciou komunikácií a v tomto trende bude aj naďalej pokračovať. Rovnako sa venuje pozornosť športoviskám, už aby to bolo a mohli sa využívať. Osobne veľmi vítam aj tému Zelených sídlisk, kde je priama participácia občanov vítaná, ba priam žiaduca. Tu vidím v širšom kontexte aj budúcnosť, teda tézy, ktorými by mala ísť cesta nášho mesta. Túto možnosť nám v ďalšom období ešte zdôrazní Európska únia prostredníctvom možností čerpať zdroje na zelené a environmentálne projekty. Nevyužiť toľko možností, ktoré máme a nepripraviť sa na ne vopred, by znamenalo priam hazard s budúcnosťou.

Andrej Leitner

Život sa v mnohých oblastiach počas pandémie spomalil, no čas plynie paradoxne neuveriteľne rýchlo. Som preto rád, že v období, keď musia ísť kultúrne akcie do úzadia, sme nezaspali a dobiehame mnoho potrebného na fronte materiálnom. Či už ide o kritické obnovy mostov do mestských častí alebo opravy miestnych komunikácií na sídliskách. Osobitne sa teším z rekonštrukcie vonkajšieho areálu krytej plavárne, ktorú som interpeloval, a revitalizácie vnútrobloku Sitnianska v mojom obvode. V mnohých prípadoch žiaľ len splácame technický dlh, a je škoda, že nemáme spracovaný jednotný manuál pre obnovu ciest a chodníkov. Ako veľmi dôležitý preto vnímam dôraz na kvalitu, aby to boli skutočné investície a nielen záplaty. Veľký prínos vidím v rozbehnutých projektoch záchranu Domu kultúry a Medeného hámra, v ktorých sa za klub BBA angažuje Hana Kasová. Zvlášť oceňujem spoluprácu s BBSK v jednom a s občianskym sektorom v druhom prípade. Ide o pekný príklad projektov, kde všetci ťahajú za jeden povraz.

Poslanci schválili rozpočet na budúci rok

Banská Bystrica vstupuje do prípravy na realizáciu najväčších investícií za posledných 30 rokov. Mestské zastupiteľstvo na svojom poslednom zasadnutí v tomto roku schválilo rozpočet mesta na budúci rok vo výške 97 miliónov eur. Jeho súčasťou sú legislatívne a zmluvné povinnosti, ktoré sú zabezpečené i napriek zdražovaniu elektrickej energie, inflácii či novým legislatívnym povinnostiam.

V budúcom roku mesto plánuje dokončiť mnohé významné investície a zároveň začne prípravu na najrozsiahlejší investičný rozvoj za posledné tri desaťročia. „V roku 2022 nás čaká realizácia mnohých projektov, ktoré budú financované nielen z mestského rozpočtu, ale aj zo získaných európskych zdrojov,“ hovorí primátor Ján Nosko. Patrí do nich kľúčový dopravný dokument – plán udržateľnej mobility mesta, cyklomost v Radvani ponad rýchlostnú cestu R1, výstavba cyklotrás, rekonštrukcia zastávok MHD, modernizácia svetelnej signalizácie na hlavnom cestnom ťahu popri Hrone, rekonštrukcia materskej školy na Šalgotárjanskej ulici, vybavenie odborných učební vo všetkých základných školách, vnútrobloky Tatranská – Sitnianska a Tulska, výstavba nájomných bytov na Ďumbierskej ulici, odkúpenie Domu kultúry, projekty v rámci reakcie na zmenu klímy a mnohé iné. „Dôležitými sú aj plánované revitalizácie Mestského parku a Parku Radvanských, ako aj príprava komplexnej rekonštrukcie Námestia Slobody,“ dodáva primátor. Samospráva v budúcoročnom rozpočte počítá s investíciami do základnej

infraštruktúry vrátane parkovacej politiky, rekonštrukcie chodníkov či športovísk. Plánujú sa zrealizovať rekonštrukcie ciest Lazovná – Bottova – Medený Hámor, Bakossova, Tajovského, Bernolákova a Poľná. Na jar sa naplno rozbehne už začatá rekonštrukcia cesty a chodníkov v úseku od Kyjevského námestia cez Nové Kalište – THK až po kruhový objazd na Tajovského ulici. „Budúci rok plánujeme zrealizovať aj výstavbu dvoch kruhových objazdov pri Mestskom parku a v križovatke pri Medenom hámri. V rámci chodníkov pripravujeme rekonštrukciu napr. na Tatranskej, Kráľovohoľskej a Okružnej ulici či výstavbu nových v Kremničke, Uľanke, Kostiviarskej a na Pršianskej terase. Vybudujeme nové inkluzívne detské ihrisko v Radvani či hokejbalové a skate ihrisko na Uhlisku. Z začať s prácami plánujeme aj na parkovisku za Tatranskou ulicou,“ tvrdí viceprimátor Jakub Gajdošík. Úroveň zadĺženia mesta nám dovoľuje čerpanie výhodných úverov s nižšími úrokovými sadzbami. „Zároveň sa

Foto: MsÚ BB

prípravujeme na nové programové obdobie s výhľadom možnosti získania najväčšieho objemu externých zdrojov do nášho mesta v histórii, takmer v sume 60 miliónov eur. To ale podmieňuje veľké investície do projektovej prípravy či spolufinancovania, pričom aktuálne kalkuluje s úverovým objemom vo výške 16 mil. eur,“ uvádza Zuzana Detková, poverená vedením Ekonomického odboru MsÚ v Banskej Bystrici. *det*

Otvorené vládnutie v našom meste

Banská Bystrica sa pred rokom zapojila do iniciatívy Open Government Partnership Local – Partnerstvo pre Otvorené vládnutie na miestnej úrovni. V rámci tohto projektu chce mesto reagovať na potrebu skvalitňovania participatívnych procesov a zlepšiť formy spolupráce s podnikateľmi, záujmovými skupinami či občianskymi združeniami. Odteraz budeme v Radničných novinách pravidelne informovať o aktivitách Otvoreného vládnutia.

Iniciatíva pre otvorené vládnutie (OGP), ktorá vznikla 20. septembra 2011 pomáha inovovať spravovanie vecí verejných. Cieľom je, aby sa do tohto spravovania vnieslo viac otvorenosti, transparentnosti a spolupráce vlád a samospráv s obyvateľmi, odborníkmi, ale aj podnikateľmi či akademikmi. Spravovanie vecí verejných založené na uvedených princípoch, prináša mnoho výhod pre všetkých. Za všetky spomeňme otvorené vládnutie, ktoré by nám mohlo pomôcť lepšie zvládť náročné situácie v súčasnom období, či už je

to pandémie koronavírusu, klimatická kríza, zlepšovanie vzťahov vlád a samospráv so svojimi obyvateľmi, zdokonaľovanie verejných služieb, ale aj ochrana a rozvíjanie demokracie. Doteraz sa k iniciatíve pripojilo 79 členských krajín, vrátane Slovenska, a existuje na národnej i lokálnej úrovni, tzv. OGP Local. Otvorené vládnutie sa v našej samospráve začalo vytvorením akčného plánu, ktorý vznikol za aktívnej spolupráce samosprávy a občianskych aktérov ešte na jar minulého roka. „Našou snahou v rámci Otvoreného vládnutia je prispieť k tomu, aby sa systém princípov a hodnôt participácie dostal do každodenného spravovania vecí verejných, do našich každodenných vzorcov správania, a aby sme si tieto princípy osvojili ako spoločnú hodnotu naprieč celým politickým a spoločenským spektrom,“ hovorí primátor mesta Ján Nosko. Od vstupu do projektu sa

nám podarilo vytvoriť platformu Otvoreného vládnutia ako stáleho priestoru pre dialóg a spoluprácu obyvateľov a samosprávy, ako aj 1. akčný plán. „Ciele akčného plánu sa týkajú skvalitňovania využívania princípov iniciatívy – participácie, spolupráce a transparentnosti v oblastiach územného a strategického plánovania, budovania kapacít zamestnancov mestského úradu a vytvorenia dlhodobej stratégie Otvoreného vládnutia pre Banskú Bystricu. V súčasnosti sme vo fáze implementácie akčného plánu,“ dopĺňa Soňa Kariková, koordinátorka Iniciatívy pre otvorené vládnutie. Bližšie informácie o OGP Local nájdete aj na FB stránke „Iniciatíva pre lokálne otvorené vládnutie v Banskej Bystrici“, v prípade záujmu nás môžete kontaktovať e-mailom na: ogplocalbb@gmail.com.

Tím OGP Local

Nestrácajme optimizmus

Rozhovor s primátorom mesta je v každom decembrovom čísle Radničných novín už akousi tradíciou, ktorú neobídeme ani ten rok.

● Rok 2021 sa niesol podobne, ako aj ten predchádzajúci v znamení COVID-u. Aký bol z Vášho pohľadu?

Bol komplikovaný a extrémne náročný, keď sme sa museli vyrovnávať s dopadmi pandémie, s ktorou sme boli v meste konfrontovaní. Samozrejme nemohli sme zastať v našich plánovaných investičných akciách, na ktorých sme ďalej pracovali. Rozbehnutých je mnoho projektov, časť z nich sa už aj realizuje, no súčasná situácia nie je jednoduchá pre nikoho. S náročným obdobím, v ktorom žijeme sa museli vysporiadať všetci zhotovitelia, ktorí realizujú investičné akcie aj v našom meste. Pandemická situácia spôsobila nárast cien a predĺženie dodacích lehôt. Napriek tomu sme dokázali mnoho vecí, napr. začať s obnovou vnútroblokov na Tatranskej a Tulsekej ulici, dokončili sme most v Iliashi, ako aj menší most v Jakube. I keď so zdržaním, pokračovali práce na Mestskom mládežníckom futbalovom štadióne v Radvani. Uskutočnila sa rekonštrukcia zimného štadióna, rovnako ako aj úprava vonkajšieho areálu plavárne na Štiavnickách. Rozšírili sme kapacity v zariadení sociálnych služieb na ulici 9. mája a začali sme s najrozsiahlejšou obnovou chodníkov aj ciest v našom meste za posledné obdobie.

● Koronavírus sa stal našou každodennou súčasťou. Do akej miery už dva roky ovplyvňuje život samosprávy?

Áno, je to tak. Ovplyvňuje nielen chod samosprávy, ale aj život v celom meste. Týka sa to rôznych prevádzok na námestí i socializácie obyvateľov. Problém izolácie ľudí vnímame intenzívne. Pokiaľ to situácia dovoľovala, počas letných mesiacov sme pripravili aj kultúrne podujatia, ktoré dokázali vniesť trošku života, do tohto dva roky, aj keď s prestávkami, trvajúceho lockdownu. Museli sme riešiť problém so školami, a s nástupom tretej vlny pandémie sme sa opäť dostali do krízového

režimu, keď bolo potrebné veľmi intenzívne komunikovať so všetkým zainteresovanými stranami, ako sú Regionálny úrad verejného zdravotníctva, okresný krízový štáb, a spoločne hľadať riešenia. So zhoršujúcou sa situáciou sme museli opätovne sprístupniť karanténne centrum pre ľudí bez domova, ktoré sme zriadili už počas prvej vlny pandémie. Napriek mnohým povinnostiam som rád, že aj v rámci mestského úradu máme ľudí, ktorí sú ochotní kedykoľvek pomôcť. Rád by som spomenul aj spoluprácu s dobrovoľníckymi združeniami, ktoré nám počas tohto ťažkého obdobia pomáhali, napr. s rozdávaním ochranných rúšok, respirátorov či so zabezpečením stravy pre tých, ktorí sú na to odkázaní a nemohli si nákupy urobiť sami. Cítil som veľkú spolupatričnosť a súdržnosť ľudí. Všetkým za to patrí moja úprimná vďaka.

● Slovenské nemocnice sa v ostatných týždňoch plnia infikovanými pacientmi na COVID-19, veľa ľudí verí hoaxom na sociálnych sieťach, stále bojkotujú očkovanie, ktoré je jedinou šancou na to, aby sme začali žiť opäť tak, ako predtým. Ako túto problematiku vnímate?

Povolaním som lekár, a ja mám v tom jasno. Takmer denne som v kontakte s našimi nemocnicami a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva, spoločne situáciu analyzujeme so snahou reagovať na aktuálnu situáciu. Mrzí ma, že v tomto období je v okrese Banská Bystrica nízka zaočkovanosť. Dôvody ľudí, prečo sa nechcú dať zaočkovať, sú rôzne. Verím však, že aj po našich výzvach spolu dokážeme viacerých presvedčiť, aby sme dosiahli kolektívnu imunitu, či už premorením alebo v kombinácii s očkovaním, aby sme sa dokázali s týmto ťažkým obdobím vyrovnáť, a najmä ho prežili v zdraví. No na to, aby sme žili tak, ako kedysi, je potrebná aj disciplína a zodpovedné správanie všetkých, od politikov, po každého jedného z nás.

● V roku 2022 bude Banská Bystrica dejiskom najväčšieho mládežníckeho športového podujatia EYOF. Ako by ste zhodnotili doterajšiu prípravu?

Najväčšie multišportové podujatie je pre nás veľkou výzvou. Nebolo to jednoduché, pandemická situácia nám to vôbec nezjednodušila. Hneď na úvod, po zmene vlády sme mali rokovania s ministerstvom financií, kde sme zdôvodňovali potrebu finančných zdrojov, ktoré sú potrebné na prípravu tak veľkého medzinárodného podujatia. Som rád, že organizačný výbor napriek tejto komplikovanej dobe fungoval a odviezol naozaj obrovský kus práce. Podarilo sa nám spustiť verejnú

obstarávanie na rekonštrukciu športovej infraštruktúry, okrem toho sme riešili ubytovacie kapacity, stravovanie pre účastníkov, zabezpečenie ich bezpečnosti, dopravu a celú logistiku. Čo sa týka ďalších príprav, aktuálne hľadáme dobrovoľníkov, ktorých potrebujeme okolo 1 500, doteraz sa prihlásila približne polovica, aby sme ukázali svoju spolupatričnosť, chuť a vôľu dobre odprezentovať mesto. Vieme, že bez dobrovoľníkov je takéto podujatie veľmi ťažké zorganizovať, takže týmto by som chcel všetkých Banskobystričanov, Banskobystričanky a športové kluby poprosiť, aby sa prihlásili ako dobrovoľníci. Každá pomoc pri organizácii Európskeho olympijského festivalu mládeže v budúcom roku je vítaná.

● Na budúci rok nás čakajú aj komunálne voľby, o ktoré bol zo strany voličov doteraz vždy pomerne nízky záujem. Aj z tohto dôvodu sa uskutočnia v rovnakom termíne ako voľby do VÚC. Myslíte si, že ich spojenie prinesie očakávaný efekt a voliči nebudú mať pri voľbe jednotlivých kandidátov zmätok?

Dopredu je ťažko hodnotiť. Ak sa však niečo dobre pripraví a zorganizuje, môže všetko dopadnúť dobre. Neviem, ako to bude v tomto prípade, nepoznáme zatiaľ bližšie podrobnosti, ale osobne si myslím, že voliči v tom budú mať naozaj trochu zmätok. Budú sa ťažko orientovať v množstve kandidátov, ktorí budú kandidovať jednak do mestského zastupiteľstva, do zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja, súčasne aj do volieb županov a primátorov miest. Nebude to jednoduché, a sám som zvedavý, akým spôsobom sa s tým obyvatelia dokážu vysporiadať.

● Do Vianoc a konca tohto roka nám zostáva už len pár dní. Aký odkaz, príp. posolstvo by ste adresovali čitateľom Radničných novín?

Nielen čitateľom Radničných novín, ale aj ostatným Banskobystričankám, Banskobystričanom a všetkým ľuďom chcem popriať veľa zdravia, pohody, aby sme nestrácali optimizmus, aby sme verili, že toto ťažké obdobie sa raz skončí, aby sme si z tejto neľahkej doby zobrali ponaučenie, a aby sme držali všetci spolu a neboli voči sebe ľahostajní. Pandémia spôsobila, že sme sa presunuli do online priestoru, chýba nám socializácia, preto budem rád, ak dokážeme udržať naše dobré kontakty a v priebehu budúceho roka sa budeme môcť všetci spoločne stretnúť. Chcem veriť, že bude lepší ako ten, ktorý máme za sebou. Všetkým želim, aby sme advent, Vianoce a nový rok prežili v zdraví a pokoji.

str

Samospráva spustí novú službu pre nepočujúcich

Obyvateľom so sluchovým a rečovým znevýhodnením bude od 1. januára 2022 na šiestich miestach v Banskej Bystrici pomáhať online tlmočník do posunkového jazyka. Aplikáciu do mobilných telefónov nainštalujú aj príslušníkom mestskej polície, na ktorých sa budú môcť nepočujúci obrátiť so žiadosťou o pomoc.

Nepočujúci, nedoslýchaví či starší ľudia so slabším sluchom často narážajú na informačné a komunikačné bariéry. Pri vybavovaní záležitostí na úradoch využívajú najmä rodinných príslušníkov alebo pridelených osobných asistentov. Mesto od nového roka zavádza na pracoviskách prvého kontaktu online služby pre ľudí so sluchovým a rečovým znevýhodnením. „Snahou je neustále zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb a tento projekt je ďalším krokom k debarierizácii mestského úradu,“ skonštatoval primátor Ján Nosko. „Som rada, že po niekoľkomesačných rokovaniach bude táto služba v meste pre ľudí so sluchovými problémami realizovaná, zo slov nastanú činy. Oceňujem úsilie všetkých zainteresovaných v aktívnom hľadaní riešení, ktoré sa pri nastavení procesu vyskytli, a rok 2022 sa začne pozitívne komunikáciou aj pre týchto ľudí,“ povedala Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí MsÚ v B. Bystrici.

Službu vítajú

Mesto pri zavádzaní služby spolupracuje s Centrom bezbariérovej komunikácie, ktorého cieľom je prostredníctvom digitálnych technológií búrať bariéry v komunikácii a pri získavaní informácií pre ľudí so sluchovým postihnutím. „Teší ma, že vaše mesto sa zau-

jíma aj o občanov so sluchovým postihnutím. Týchto ľudí nie je veľa, a riešenia ich situácie si vyžadujú viac úsilia, no hodnotu spoločnosti nám ukazuje to, ako sa dokážeme postarať o svojich najzraniteľnejších členov,“ tvrdí Róbert Šarina, štatutárny zástupca Centra bezbariérovej komunikácie. Tlmočník, nepočujúci klient a zamestnanec mestského úradu budú v spojení cez tablet, ktorý podľa potreby zobrazí buď prepis textu, alebo pretlmočený text do posunkovej reči. „Online tlmočenie pre ľudí so sluchovým postihnutím považujem za veľmi prínosné. Sme radi, že je tu takáto možnosť, lebo v bansko-bystrickom kraji je skutočne veľmi ťažké nájsť tlmočníka,“ uviedol v písomnej reakcii nepočujúci Banskobystričan Peter Vrťo.

Pilotný projekt s mestskou políciou

Tablet pre nepočujúcich bude k dispozícii v klientskom centre spolu s matrikou, v historickej radnici, v informačnom centre, školskom úrade, v turistickom informačnom centre a v Agentúre sociálnych služieb v B. Bystrici. Celoslovenskou novinkou je, že aplikácia bude okrem kontaktných miest nainštalovaná aj v mobilných telefónoch mestskej polície. Nepočujúci sa môže v prípade potreby obrátiť s konkrétnou požiadavkou na jej príslušníkov priamo v teréne. V rámci Slo-

venska tak ide o pilotný projekt. „Som rád, že príslušníci mestskej polície, ktorí sú pri plnení služobných povinností priamo v uliciach nášho mesta, budú môcť aj pomocou zavádzanej služby byť nielen „bližšie“ k nepočujúcim obyvateľom a návštevníkom mesta, ale hlavne im podajú pomocnú ruku, ak sa dostanú do situácie, kedy budú potrebovať v reálnom čase pomôcť,“ dodal Ivan Holík, náčelník Mestskej polície v B. Bystrici.

Odbúravanie bariér

V celom Banskobystrickom samosprávnom kraji doteraz nebola k dispozícii tlmočnická služba pre nepočujúcich, čo súvisí najmä s nedostatkom tlmočníkov posunkového jazyka. „O to viac nás teší, že váš mestský úrad spúšťa v tejto neľahkej epidemickej situácii, keď sa nosia rúška a respirátory na tvárach, čo znemožňuje nepočujúcim čítanie z úst hovoriaceho, online tlmočenie pre nepočujúcich. Veríme, že sa postupne online tlmočenie zavedie aj v iných inštitúciách v meste pod Urpínom,“ poznamenal František Bartoš, predseda Kresťanského centra nepočujúcich na Slovensku. Službu online tlmočníka spustia začiatkom budúceho roka okrem B. Bystrice aj v mestách Šaľa a Púchov, ako aj v Petržalke. Služba už funguje v Bratislave, Trenčíne a v Lučenci. str

Modernizujeme infraštruktúru v zariadení Jeseň

Banská Bystrica patrí medzi mestá, ktoré poskytujú kvalitné služby v zariadeniach pre seniorov a snažia sa zlepšovať podmienky pre túto skupinu obyvateľov. Aj keď pandémia koronavírusu už takmer dva roky obmedzuje naše stretávanie sa, mesto hľadá možnosti, ako pomôcť. Mnohí klienti v Zariadení pre seniorov Jeseň napriek svojmu veku využívajú na komunikáciu s blízkymi mobilné telefóny, ale nebránia sa ani technickým novinkám, ktoré umožňujú zostať v kontakte s rodinou a známymi. Samospráva preto pristúpila k modernizácii infraštruktúry v zariadení, ktoré poskytuje služby skôr narodeným obyvateľom od roku 1997. „Som rád, že sa v objekte podarilo vybudovať novú kabeľnú s pokrytím všetkých obytných častí a spoločných priestorov, čo umožní zavedenie širokého spektra služieb pre klientov ešte pred vianočnými sviatkami,“ uviedol primátor Ján Nosko. Medzi najdôležitejšie novinky patrí prístup k digitálnej televízii, ktorá bola doteraz zabezpečená cez klasický rozvod, čo

spôsobovalo vysokú poruchovosť. Počet televíznych staníc sa rozšíri. Zároveň bude k dispozícii televízny archív, online bohoslužby, ako aj virtuálny online obraz z vybraných slovenských aj svetových lokalít. Pre bezproblémový príjem digitálnej televízie bolo v objekte zavedené moderné riešenie tzv. „Hospitality“, ktoré bude poskytovať aj efektívny nástroj na komunikáciu s klientmi. Prostredníctvom SETUP Boxu bude môcť personál zariadenia Jeseň v najbližších mesiacoch so seniormi komunikovať pomocou zobrazovaných správ na televíznej obrazovke, vzdialene regulovať

jeho hlasitosť s možnosťou televízny prijímač vypnúť. Pomocou videokonferenčnej sady je cez aplikácie umožnený kontakt klientov zariadenia s rodinou a priateľmi v úplnom súkromí. „Verím, že po zavedení moderných technológií sme ešte viac skvalitnili poskytovanie služieb pre klientov. O to viac ma teší, že sme to stihli pred Vianocami, hoci príprava trvala rok a bolo potrebné vyriešiť mnoho vecí. Seniori budú môcť byť v kontakte s najbližšími nielen v období Vianoc, ale počas celého roka. Pri všetkom budú nápomocní naši zamestnanci, takže netreba mať obavu z novej formy komunikácie. Prajem všetkým príjemné vianočné sviatky,“ doplnila Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí Mestského úradu v Banskej Bystrici. Ak máte v Zariadení pre seniorov Jeseň príbuzného, a pokiaľ situácia neumožňuje osobné stretávanie sa, máte jedinečnú možnosť komunikovať spolu pomocou výdobytkov modernej techniky.

Foto: archív MsÚ BB

Dopravné nehody spôsobuje aj stret s divou zverou

Šoférovanie vozidla počas zimného obdobia veľakrát preverí zdatnosť aj skúsených vodičov. Čelia nástrahám nielen zľadovatej, či mokrej vozovky, ale aj stretu s divou zverou, ktorá migruje za potravou a približuje sa čoraz viac k ľudským obydliam. Kolízia so zvieratom môže mať vážne následky, a to nielen pre vozidlo, ale aj pre jeho posádku. Najčastejšie sa pri cestách objavuje srnčia a jelenia zver. Od začiatku tohto roka až do 30. októbra 2021, bolo spôsobených podľa poľovníckej štatistiky 65 stretov so zverou v okolí nášho mesta a 155 stretov v rámci celého Banskobystrického okresu. Pri týchto dopravných nehodách, ako nás informovala hovorkyňa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v B. Bystrici Petra Kováčiková, nevyhasol ani jeden ľudský život. Škoda na zvieratách dosiahla takmer 100 tisíc eur. Počas uvedeného obdobia v okrese B. Bystrica pri kolíziách uhynulo 39 kusov jelenej a 84 kusov srnčej zveri, 23 diviakov, sedem líšok hrdzavých a jedna vydra riečna. V prípade

jazdy v blízkosti lesa s minimálnym rozhľadom, treba počítať s tým, že zver môže kedykoľvek skočiť do jazdnej dráhy, a preto treba ísť pomalšie. „*Pokiaľ je zver nižšia ako nábehová hrana vozidla treba pevne držať volant a snažiť sa po náraze udržať vozidlo na ceste. Ak ide o jeleniu zver, tak je to vec šťastia, prípadne stihnúť sa zohnúť, lebo väčšinou preletí čelným sklom dovnútra a zadným von,*“ konštatuje dopravný analytik Jozef Drahovský.

Rizikové úseky ciest v okolí mesta

- B. Bystrica – Slovenská Ľupča – Medzibrod
- B. Bystrica – Dolná Mičiná
- Rakytovce – Badín
- B. Bystrica – Vlkanová
- Uľanka – Donovaly
- B. Bystrica – Horné Pršany

Ak zrazíte divú zver, neodporúča sa s ňou manipulovať a v prípade, že uhynula, nenakla-

dajte si ju do kufra vozidla a neodvážajte so sebou. Je potrebné privolať políciu. „*Polícia následne kontaktuje užívateľa najbližšieho poľovného revíru, a v prípade, že zver tvorí prekážku pre plynulosť cestnej premávky, privolá aj príslušného správcu cestnej komunikácie, ktorý z nej zviera odstráni. Podľa platnej legislatívy na úseku poľovníctva, usmrtená zver patrí užívateľovi príslušného poľovného revíru. V žiadnom prípade nie je možné si ju privlastniť, inak sa osoba dopúšťa trestného činu pytlactva,*“ hovorí Jozef Pliešтик, vedúci Pozemkového a lesného odboru Okresného úradu v B. Bystrici. Polícia SR apeluje na vodičov, aby boli na miestach, kde môže dôjsť k stretu so zverou mimoriadne opatrní. Nejde len o úseky ciest, ktoré sú označené príslušnou dopravnou značkou, ale aj pokiaľ cesta vedie cez lesný porast. Riziko vzniká i popri vodných tokoch. Hlavne pri zníženej viditeľnosti odporúča polícia jazdiť pomalšie a predvídavo.

str

Postrehy z ulice

Do redakcie Radničných novín sme dostali požiadavku od našej čitateľky, aby sme informovali o tom, „ako má človek postupovať pri pomoci ľuďom bez domova v zimných mesiacoch.“ V tejto súvislosti sme o vyjadrenie požiadali Karola Langsteina, vedúceho Oddelenia sociálnej a krízovej intervencie MsÚ v B. Bystrici. Zimné obdobie tak trochu viac vnáša do našej pozornosti otázky spojené s bezdomovectvom. Status človeka bez domova nevzniká počasím, ale tento fenomén doby je tu počas celého roka. Z toho dôvodu už v začiatkoch budovania pomoci ľuďom bez domova, približne v roku 1993 mesto v spolupráci s neštátnymi subjektmi buduje na svojom území sieť zariadení sociálnych služieb krízovej intervencie ako nocľahareň, útulky, nižšie formy ubytovania a pod. Aktívne sú aj neštátne subjekty, ktoré zabezpečujú po svojej línii a vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti zariadenia pobytového charakteru, ale aj iné podporné a obslužné aktivity, či už banskobystrický Slovenský Červený kríž, Slovenská katolícka charita – diecéza charita B. Bystrica, Slovenské misijné hnutie B. Bystrica, Stredisko evanjelickej Diakónie a pod. V teréne komunikujú s ľuďmi bez domova okrem týchto organizácií aj cirkevné komunity (napr. Komunita Sv. Egídia), ktoré poskytujú služby ľuďom bez domova. Spoločnosť vytvorila určitú sieť, ktorá dáva možnosť ľuďom bez domova riešiť svoj status. Základným predpokladom je ochota prijať pomoc

a sociálne služby zo strany dotknutého človeka bez domova, a jeho aktívna spoluúčasť na riešení svojho života tak, aby sa osamostatnil. Určitá komunita ľudí bez domova ale odmieta prijať pomoc alebo sa nechce stotožniť s pravidlami nastavenými v zariadeniach a radšej si volia život na ulici. Najčastejším problémom býva závislosť, hlavne na alkohole, a vtedy sa stáva, že ľudí bez domova viac vnímame v zimných mesiacoch, keď posedávajú či ležia na verejných priestranstvách alebo iných dostupných miestach. Ak zistíme, že na lavičke sa zdržiava osoba dlhodobejšie a zjavne má problémy, je potrebné túto skutočnosť oznámiť mestskej polícii na telefónne číslo 159 alebo na tiesňovú linku 112. V prvom rade by mal lekár skonštatovať, či zdravotný stav jedince nie je život ohrozujúci, a či ne-

potrebuje hospitalizáciu. K tomu je potrebná rýchla zdravotná pomoc a jej lekár. Mestská polícia môže identifikovať takéhoto človeka podľa dokladu totožnosti. Súčasne poskytne informácie o sociálnych službách a možnostiach v meste, vrátane informačnej kartičky, ktorá obsahuje všetky podstatné údaje o pomoci ľuďom bez domova. V súčasnosti mesto zabezpečilo prepravnú službu prevozu takéhoto klienta do zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie v prípade, že jeho stav si nevyžaduje hospitalizáciu, ale má problém sa dostať k zariadeniu.

Advent je aj časom, kedy rôzne individuálne zvyknú „obťažovať“ nakupujúcich v obchodných reťazcoch so žiadosťou o pomoc, financie a pod. Takýchto ľudí je potrebné odkázať na mestský úrad, prípadne na najbližšieho príslušníka mestskej polície, od ktorého dostanú usmernenie ako postupovať. V tomto období rôzne skupinky cielené žobru pre niekoho, a vtedy je vhodné obrátiť sa na mestskú políciu. Ide aj o jednotlivcov, ktorí netrpia núdzou ale zneužívajú advent. Ak je žobrajúci naozaj v núdzi, treba si uvedomiť, že potrebuje odbornú pomoc a nie milodar, za ktorý si síce môže kúpiť aj jedlo, ale určite viac financií minie na kúpu alkoholu. Jeho následný konzum mu môže prívodiť rozšírenie ciev, a tým pocit tepla, ale zároveň aj rýchlejšie zamrznutie.

K. Langstein, MsÚ BB

Informačná kartička bude k dispozícii na MsÚ BB a v kostoloch.

Harmonogram zberu odpadu v roku 2022

Biologicky rozložiteľný odpad

Biologicky rozložiteľný odpad (BRO) tvorí najväčší hmotnostný podiel z komunálneho odpadu. Zabezpečenie jeho triedeného zberu je dôležité, hlavne z environmentálneho dôvodu. Zníži sa tak množstvo ukladaného odpadu na skládke, ako aj tvorba významného

skleníkového plynu – metánu. Zber sa uskutoční v rovnakých lokalitách ako v roku 2021. Nádoby sú určené na BRO zo záhrad – konáre, tráva, listie atď., a tiež na kuchynský odpad – zvyšky z ovocia a zeleniny, ako aj z jedál a potravín z domácnosti, a pod. Ekologicky

vhodným nakladaním s BRO je jeho kompostovanie, preto v prípade, ak je to možné a účelné, odporúčame prednostne využiť túto formu. Kompostovať môžeme všetky BRO, ktoré vznikajú v domácnosti, záhrade, na poli a pri chove hospodárskych zvierat.

Zberová oblasť	Časti mesta a ulice	január	február	marec – november	december
č. 1 A	Kremnička, Rakytovce, Iľiaš, Pršianska terasa, Kráľová a Radvaň – ulice: Podháj, Sládkovičova, Cintorínska a Sokolovská	3. 1., 17. 1., 31. 1.	14. 2., 28. 2.	každý PONDELOK, výnimka: utorok, 19. 4.	12. 12., 26. 12.
č. 1 B	Stará a nová Sásová, Rudlová, Centrum – ulice: Cesta k nemocnici, Petelenova, Horné záhrady, Šoltésovej, Kollárova, Skuteckého a F. Bystrého				
č. 2	Radvaň – ulice: Bočná, Krátka, Stredná, Malachovská, Poľná, Stromová, Stupy, Fončorda, Suchý vrch, Fortnička, Trosky, Centrum – ulice: Dolná, Horná Strieborná, Kuzmányho, Národná, J. Cikkeru, F. Švantnera, Hurbanova, J. Chalupku, J. Kráľa, M. Hattalu, M. M. Hodžu, Murgašova, R. Nedeckého, Záhradná	4. 1., 18. 1.	1. 2., 15. 2.	každý UTOROK	13. 12., 27. 12.
č. 3	Podlavice, Skubín a Belveder, Graniar a ul. Tajovského	5. 1., 19. 1.	2. 2., 16. 2.	každá STREDA	14. 12., 28. 12.
č. 4	Kostiviarska, Jakub, Nový Svet, Uľanka, Jesenský vršok, Karlovo, Slnčné stráne, Medený Hámor, Laskomer, Centrum – ulice: Cesta na amfiteáter, Bakossova, J. Bottu, Stoličková, Lazovná, Katovná, Krížna, Prof. Sáru	6. 1., 20. 1.	3. 2., 17. 2.	každý ŠTVRTOK	1. 12., 15. 12., 29. 12.
č. 5	Senica, Majer, Uhlisko, Sídliisko – ul. Jegorovova, Partizánska, Šalková, Centrum – ul. Horná	7. 1., 21. 1.	4. 2., 18. 2.	každý PIATOK	2. 12., 16. 12., 30. 12.

Nadrozmerneý odpad

Nadrozmerneý odpad (nepotrebný nábytok, dvere, staré okná, nádoby, koberce, WC misa, umývadlo, vaňa, plechové rúry a pod.), ktorý nie je z dôvodu veľkých rozmerov možné uložiť do klasických zberných nádob na komunálny odpad, je možné uložiť v predvečer určeného termínu zberu ku klasickým zberným nádobám na zmesový komunálny odpad. Žiadame obyvateľov, aby z dôvodu zabezpečenia čistoty mesta a efektivity systému zberu komunálneho odpadu, dodržiavali termíny zberu a základné podmienky nakladania s odpadom. V prípade zbavenia sa objemného odpadu mimo určeného termínu,

využite celoročnú možnosť jeho bezodplatného odovzdania v Zbernom dvore v Radvane na Zvolenskej ceste.

Nadrozmerneý odpad ukladajte ku klasickým zberným nádobám na komunálny odpad výhradne jeden deň pred určeným termínom jeho zberu. UPOZORNENIE: Medzi nadrozmerneý odpad nepatrí stavebný odpad, pneumatiky, elektrospotrebiče, batérie a drobný komunálny odpad vo vreciach alebo v krabicach, ktoré neukladajte ku kontajnerom. Obyvatelia umiestňujú k nádobám aj rôzne druhy drobných odpadov, napr. zaváraniny, potraviny, ale i odevy, obuv, športové potre-

by, ktoré zvyčajne ostanú bez záujmu a len znečisťujú stojisko a verejné priestranstvo. K znečisteniu dochádza aj v prípade, ak odpad vynášajú deti, ktoré nedomyslia alebo nevládzu otvoriť poklop na nádobu, odpad potom končí vedľa nádoby. Ak niekto uloží odpad vedľa kontajnerov mimo určený termín podľa harmonogramu, dopustí sa priestupku v zmysle zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a príslušného VZN mesta B. Bystrica č. 14/2020. Dodržiavaním stanovených termínov a podmienok zberu odpadu, sa vyhnete možným sankciám a prispějete k zlepšeniu životného prostredia v našom meste.

Centrum, Uhlisko, Sídliisko, Fortnička, Majer, Šalková, Senica, Graniar, Karlovo, Jesenský vršok, Medený Hámor, Belveder, Slnčné stráne, Laskomer, Trosky, ulice: Prof. Sáru, Horné záhrady	Každý PRVÝ PIATOK v mesiaci	7.1., 4.2., 4.3., 1.4., 6.5., 3.6., 1.7., 5.8., 2.9., 7.10., 4.11., 2.12.
Radvaň, Kráľová, Iľiaš, Rakytovce, Kremnička, Stupy, Pršianska terasa, Suchý vrch, Fončorda – 1. časť: ulice: Mládežnícka, Družby, Okružná, Wolkerova, Gorkého, Nové Kalište, Jilemnického, Sadová, Nešporova, Kpt. Nálepku, Švermova, Cesta na štadión, Hutná	Každý DRUHÝ PIATOK v mesiaci	14.1., 11.2., 11.3., 8.4., 13.5., 10.6., 8.7., 12.8., 9.9., 14.10., 11.11., 9.12.
Podlavice, Skubín a Fončorda – 2. časť: ulice: Tulsá, Moskovská, Vršacká, Oremburská, Zadarská, Internátna, Nová, Slnčná, Bagarova, Jazmínova, Tichá, Zeleňá, Havranské, Spojová, Šalgotarjanska, THK, Kvetinová	Každý TRETÍ PIATOK v mesiaci	21.1., 18.2., 18.3., !!14.4.-štvrtok!!, 20.5., 17.6., 15.7., 19.8., 16.9., 21.10., 18.11., 16.12.
Rudlová, Sásová, Kostiviarska, Jakub, Uľanka, Nový svet	Každý ŠTVRTÝ PIATOK v mesiaci	28.1., 25.2., 25.3., 22.4., 27.5., 24.6., 22.7., 26.8., 23.9., 28.10., 25.11., 23.12.

Banskobystrické Vianoce 2021

Námestie SNP skrášľuje 16 metrov vysoký vianočný stromček, ktorý pochádza zo súkromnej záhrady v obci Malachov. Symbolicky sme ho rozsvietili 6. decembra na Mikuláša. Spolu s ďalšími svetelnými dekoráciami navodzuje atmosféru blížiacich sa najkrajších sviatkov roka. Tradičné vianočné trhy, ku ktorým patria stánky s občerstvením, vianočný punč, predajné stánky s ponukou remeselných výrobkov s vianočnou tematikou, ale aj rôzne sprievodné kultúrne podujatia, muselo mesto podobne ako vlani, kvôli nepriaznivej pandemickej situácii zrušiť. Na základe odporučení Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v B. Bystrici, ako aj schválenia núdzového stavu vládou SR, ktorý sa okrem iného týka aj zákazu vychádzania, samospráva tohtoročné vianočné trhy

Foto: M. Berák

neorganizuje. „Mrzí ma, že už druhýkrát sa nielen v našom meste vianočné trhy nebudú konať, dôvodom je mimoriadna pandemická situácia a opatrenia, ktoré prijala vláda. Pravá vianočná atmosféra nášho krásneho námestia nám bude všetkým veľmi chýbať.

Verím, že si ju všetci budeme môcť vychutnať aspoň v teple domova,“ hovorí primátor Ján Nosko. Hoci sa trhy neuskutočnia, mesto chce aspoň symbolicky navodiť atmosféru blížiacich sa sviatkov. Tohtoročná vianočná výzdoba je podobne ako minulý rok na Námestí SNP, Dolnej ulici a na Námestí Š. Moysesu.

Súčasnou tohtoročných Banskobystrických Vianoc nebude silvestrovský, a ani novoročný ohňostroj. Dôvodom je aktuálna epidemická situácia, ktorá v čase uzávierky Radničných novín obmedzila po-

hyb i zhromažďovanie ľudí. Vedenie mesta sa rozhodlo, že finančný príspevok vo výške 5 tis. eur, ktorý ušetrí za neorganizovanie ohňostrojov, venuje Karanténnej stanici pre zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene.

Pred sto rokmi stál na námestí prvý ozdobený strom

Písal sa rok 1921. Bol december. V Banskej Bystrici na Ringu – Hlavnom námestí (dnes Námestie SNP) na podnet sekretára YMCA pána A. N. Wycherleyho postavili vianočný strom, na ktorom nechýbali svietiace žiarovky a blikajúca hviezda. Odvtedy je tento symbol najkrajších sviatkov v roku, v období Vianoc, na námestí každý rok.

Bez vianočného stromčeka v obydlíach, či rozsvieteného stromu na verejnom priestranstve, si dnešné Vianoce na Slovensku nevieme ani predstaviť. Tradícia ich stavania sa do našich krajov rozšírila z Nemecka v 19. storočí, ale zvyk stavať centrálny mestský strom, ako symbol slobody, mieru a lásky, iniciovali u nás americkí vyslanci YMCA (Young Men's Christian Association – Kresťanské združenie mladých mužov). Táto organizácia začala svoju činnosť v našom meste v roku 1919, predsedom jej výkonného výboru sa stal starosta Július Cesnak a riaditeľom bol A. N. Wycherley. Prvý vianočný strom na Ringu – Hlavnom námestí, postavilo združenie pred sto rokmi. Odvtedy je dominantou námestia vždy v období Vianoc.

Ako to bolo s vianočnými zvykmi?

V minulosti bol v Banskej Bystrici zaužívaný starobylý zvyk, tzv. „vykúpenie novoročných pozdravov“. Mešťania si pozdravy vymenili ešte počas richtárskych volieb, ktoré sa konali vždy na úsvite 1. januára. Ráno začali lepšie situovaných obyvateľov navštevovať s novoročnými prániami chudobnejšie ľudové vrstvy a mestskí zamestnanci. Neskôr mestská rada sama zaviedla výkup týchto prání a vyzvala mešťanov, aby peniaze, ktoré dovtedy dávali na vzájomné novoročné pozdravy, teraz venovali práve založenej mestskej nemoc-

nici. Odvtedy sa tieto novoročné príspevky opakovali každoročne. K Vianociam patria aj betlehemy. Najstaršie, zhotovené kvalitnou rezbárskou prácou, sú v kostoloch Nanebovzatia Panny Márie (Nemecký kostol) a Sv. kríža (Slovenský kostol), i v okolitých obciach (Jakub, Staré Hory, Selce, Podkonice, atď.). Pochádzajú z druhej polovice 19. storočia a začiatku 20. storočia. Sú pravdepodobne dovezené z tirolských remeselníckych dielní. V období prvej republiky chlapci z okolitých dedín v Šalkovej, Kostiviarskej, Jakube,

Kráľovej či Kremničke, hrávali betlehemskú hru o hadovi a hru s kolískou. Vianočné hry v školských a spolkových priestoroch predvádzali deti z meštianskych škôl.

Pomoc pre sociálne slabšie rodiny

Pre spoločenský život cez vianočné a novoročné obdobie, bola vždy ochota pomôcť tým, ktorí to najviac potrebovali – siroty, chudobné deti a študenti. Darčeky pre núdzne rodiny sa zhromažďovali pod stromčekom. Ako to bolo počas prvej Československej republiky, píše úradník a novinár Josef Hobl v knihe Kaleidoskopické obrázky zo stredného Slovenska z roku 1926: „Veľmi pozoruhodnou je fontána (vodomety) na námestí. Počas vianočnej doby bol miesto nej ako symbol mieru a lásky postavený vianočný stromček. Bol okrášlený barevnými žiarovkami a veľkou hviezdou a žiaril niekoľko večerov na obdiv promenujúceho obecnstva. Nič iného na stromčeku nebolo – čo sa odôvodňuje sporivosťou. Otcovia mesta darovali stromček, a kde by to viedlo, keby mali naň i niečo kúpiť.“ Roky zmenili tvár mesta, v Banskej Bystrici na „storočnom vianočnom stromčeku“ predsa už čosi je. Pod „stromčekom“ sa v budúcnosti pripravuje obnovenie tradície zbierky potravín a oblečenia pre sociálne slabšie rodiny.

M. Lichý

Foto: súk. archív JUDr. J. Šišovský

O vianočných zvykoch a tradíciách

Pôst, zvýšená aktivita v oblasti duchovného života, ale aj dôkladné upratovanie svojich príbytkov, i takto sa naši predkovia pripravovali na vianočné sviatky.

Foto: archív Stredoslovenské múzeum

Na advent pripadli aj špeciálne dni, kedy podľa našich predkov vrcholilo pôsobenie zlých síl a bolo nutné sa im špeciálne brániť. Stridzie dni boli na sv. Katarínu, sv. Ondreja, sv. Mikuláša, sv. Luciu a sv. Tomáša. V tieto dni ľudia verili vo vyššiu frekvenciu pôsobenia bosoriek, ktorých sa báli. Rôznymi úkonmi sa ich snažili identifikovať a zabrániť im v robení zla. Vyrábali si napríklad špeciálne stolčeky, cez ktoré mali uvidieť na Vianoce miestne bosorky. Dôležitou súčasťou zvykov počas stridžích dní bolo ľubostné veštenie, ale napríklad aj žarty. Etnologička Katarína Nádaská uvádza vtipné verše, ktoré sa recitovali na Luciu v okolí Banskej Bystrice: „Naša Lucka hodná je, ale nerobotná je. Nerada robí, rada dlho spí. Keď ide do mesta, rada cifruje sa, v zrkadle preziera sa. Lucka, necifruj sa, na trh ponáhľaj sa, nepostávaj, kupuj.“ Zimný sviatočný čas si pripomínali nielen naši predkovia po prijatí kresťanstva, ale aj pred ním. Zimný slnovrat plnil významnú úlohu nového začiatku a zároveň víťazstva Slnka nad zimou a zlými silami. Naši predkovia ho slávili hostinami, na ktorých nechýbalo mäso, koláče a med, zahaľovali sa do masiek, aby odháňali zlé sily. Kresťania prisúdili víťazstvo svetla nad tmou počas zimného slnovratu Ježišovi Kristovi ako Svetlu, ktoré zvíťazilo nad smrťou a zlom.

Rorate coelli, desuper...

„Roste nebesia z výsosti...“, časť mariánskej antifóny dala názov rorátnym svätým omšiam, ktoré sú slávené počas adventu

ako radostné očakávanie narodenia malého Jezuliatka. Pre mnohých sú tou pravou esenciou decembrového očakávania Vianoc. Rorátne sv. omše sa slávili skoro ráno, ešte pred svitaním pri svetlách sviečok, a to ku cti Božej Matky. Práve účasť na týchto sv. omšiach, je krásnou spomienkou našich starých rodičov.

Aj v zime treba trochu zelene

S Vianocami úzko súvisí aj zelená farba ako symbol plodnosti a nového života. Tá bola v domovoch našich predkov zastúpená vetvičkami ihličnanov a vianočnými stromčekmi, ktoré sa v priestorovo malých miestnostiach

upevňovali na hrady a zdobili ručne vyrobenými ozdobami zo slamy, orieškami či jablkami. Slama tvorila dôležitú súčasť vianočných obradov. Okrem toho, že symbolizovala znovuzrodenie, vyskytovala sa aj pod štedrovecnými stolmi, aby odkazovala na to, že sa Ježiš Kristus narodil v maštali a v chudobe. Tradícia vianočných stromčekov v domácnostiach k nám prišla zo západnej Európy. Len málokto vie, že najstarší umelý vianočný stromček sa zachoval v banskej obci Smolník na Spiši, kde v minulosti žilo početné nemecké etnikum.

Čas radosti zo stretávania sa s ľuďmi

Zaujímavosťou Vianoc bol na jednej strane zákaz ženských návštev v domoch počas sviatkov, na tej druhej zas očakávanie malých vinšovníkov, ktorí z roka na rok rástli. Podobne mala vzrastať v domoch aj hojnosť, zdravie a pokoj. Vianočné piesne sa mohli spievať až po polnočnej sv. omši, ktorú v niektorých častiach Slovenska nazývali utiereň. Pod oknami spievali a vinšovali takmer všetky vekové kategórie, či už malé deti, dievčatá, ženy. Koleďovať chodili aj Cigáni a rôzne profesie, ktoré pracovali na dedinách. Počas sviatku sv. Štefana, 26. decembra nemohli chýbať štefanské zábavy, a tiež mládenecké krsty, na ktorých sa zúčastňovali len mládenci. Tí nesmeli nič prezradiť o tom, ako sa krst, teda vstup medzi mládenčov uskutočnil. Po dedinách či lazoch chodili aj betlehemci – anjel, bača, valasi Stacho a Fedor. Nechýbal ani Kubo, ktorý vystrájal deťom a mladým dievčatám rôzne úsmevné kúsky, a tak rozosmieval celé spoločenstvo. Celkovo bol smiech počas sviatkov považovaný za očistný a oslobodzujúci element. V betlehemských hrách sa krásne prelínajú pastorálne, náboženské, ale aj spomínané žartovné motívy.

Hojnosť na stole, hojnosť po celý rok

Neoddeliteľnou súčasťou vianočnej gastronómie boli chlieb a cesnak, oblátky, ktoré zaraďujeme k vianočnému obradnému pokrmu, a samozrejme aj med. Nechýbali opekance s makom, ryba, rôzne druhy kaší, oriešky, jablká, hrušky a koláče z kysnutého cesta naplnené s tvarohom, makom či orechmi. Oblátky mali tvar väčších hostií a v rámci ľudového myslenia boli posvätným chlebom. Piekli ich hlavne učители – rectori, väčšinou po sviatku sv. Lucie. Zároveň bolo veľkou ctou pre žiakov, ak ich mohli po domoch roznieť a zavinšovať rodinám niekoľko dní pred Štedrým dňom. Za odmenu dostali od gazdov drobný peniaz alebo koláčik, a pre pána učiteľa zas potraviny a peniaze.

M. Trstenská Trubínová

Foto: archív Stredoslovenské múzeum

Barani sa vrátili na domáci ľad

Hokejisti HC 05 Banská Bystrica po 21 mesiacoch a štyroch dňoch odohrali zápas na domacom zimnom štadióne. Počas tohto obdobia prešiel najstarší krytý „zimák“ na Slovensku svojou najväčšou rekonštrukciou, najviac viditeľným prvkom obnovy je novopostavená B-tribúna. Vo svojom prvom domacom zápase sezóny, ktorý sa bohužiaľ vzhľadom na opatrenia v boji proti šíreniu ochorenia COVID-19 odohral bez divákov, privítali Barani nováčika extraligy z Prešova. Domáci hokejisti však od

Foto: I. Golembiovský

úvodu zápasu ťahali za kratší koniec a vynovený stánok sa im nepodarilo pokrstiť víťazstvom. Prešovským hokejistom podľahli 0:3 a v extraligovej tabuľke sú na poslednom 10. mieste, ktoré zaručuje účasť v play-off. Veríme, že čoskoro sa na štadión budú môcť vrátiť aj diváci, ktorí svojimi hlasivkami poženú hráčov za získaním dôležitých bodov, a všetci spoločne slávnostne otvoríme vynovený banskobystrický zimný štadión.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Florbalisti Fair Play Sports úspešne aj proti lídrovi tabuľky

Foto: archív Fair Play Sports Banská Bystrica

V novom ročníku mužskej 2.ligy Stred sa Florbalistom Fair Play Sports Banská Bystrica darí. V poslednom zápase, ktorý odo-

hrali 21. novembra 2021 nastúpili na palubovke lídra súťaže Grasshoppers AC UNIZA Žilina „B“. Hoci hráči Banskej Bystrice nastúpili proti skúsenejšiemu protivníkovi, ktorý disponuje aj extraligovými hráčmi z A-tímu s rešpektom, čo sa hneď odrážalo na horšom vstupe do zápasu, koniec tretiny skončil s vyrovnaným skóre 1:1. V druhej tretine sa už Banskobystričania vďaka lepšej organizácii hry a zvýšenému počtu striel ujali vedenia, a do kabín pred poslednou časťou hry išli s dvojgólovým náskokom 3:1. Aj keď sa v tretej tretine podarilo domácim dvakrát

znižovať na rozdiel jediného gólu, tak z víťazstva v pomere 5:3 sa aj vďaka dvom zneškodneným trestným strelám tešili hráči Fair Play Sports, a v tabuľke sa bodovo dotiahli na svojho súpera zo Žiliny. Mladí banskobystrickí florbalisti sa pod vedením trénerov Olivera Lehotského a Jakuba Lukáča netaja ambíciou zlepšovať svoje výkony, ktorými by po zlepšení pandemickej situácie pritiahli do hľadiska väčšie množstvo divákov, a postupnými krokmi sa neskôr prepracovať aj do vyššej súťaže, kde by nebola núdza o zaujímavé konfrontácie s kvalitnými súpermi. FBC Grasshoppers AC UNIZA Žilina „B“ – Fair Play Sports Banská Bystrica 3:5 (1:1, 2:0, 2:2).

T. Trudič a Oddelenie športu, MsÚ BB

Plavecká 24-hodinovka sa neuskutoční

Mesto pod Urpínom bude po roku opäť bez tradičného koncoročného podujatia – Banskobystrickej plaveckej 24-hodinovky. Usporiadanie 24. ročníka tohto, medzi Banskobystričanmi a návštevníkmi mesta, veľmi obľúbeného podujatia, prekázala nepriaznivá pandemická situácia a s ňou spojené obmedzenia, ktoré žiaľ nedovoľujú plavecký maratón takéhoto rozmeru usporiadať. O atraktivite našej plaveckej 24-hodinovky svedčí každoročne vysoký záujem návštevníkov. Na ostatnom 23.ročníku, pred dvoma rokmi, za 24 hodín

navštívilo plaváreň na Štiavničkách 3 081 ľudí, z toho 100 metrov pre zdravie zaplávalo 1 747 účastníkov. Ako malú náplasť mesto Banská Bystrica pripravilo kvíz, v ktorom

môžete súťažiť o zaujímavé vecné ceny. Zapojiť sa budete môcť v termíne od 22. do 31. decembra 2021, prostredníctvom formulára zverejneného na webovej stránke mesta a na sociálnych sieťach. Spomedzi najúspešnejších účastníkov budú 5. januára 2022 vyžrebovaní traja výhercovia. Pevne veríme, že život sa už v budúcom roku vráti do normálu, a opäť sa všetci budeme môcť stretnúť na modernej plavárni aj v rámci obľúbeného športového podujatia.

Oddelenie športu, MsÚ BB

Foto: archív MsÚ BB

Verejné vyhlášky (VV) Stavebného úradu

OVZ-SU 171665/33966/2021/Kun

VV: Oznámenie o začatí o predĺžení stavebného povolenia a upustení od ústneho pojednania a miestneho zisťovania

Stavebník: SPRAVBYT, s. r. o., Dlhá ulica 2039/2, BB; Stavba: „Obnova bytového domu BB, Karpatská č. 2“, bytový dom súpisné č. 6173 na Karpatskej ul. č. 2 v BB na parcele KN – C č. 2533 v k. ú. Sásová

Vyvesené: 30. 11. 2021

OVZ-SÚ 171939/25031/2021/BOB

VV: Oznámenie o začatí stavebného konania a o upustení pojednania a miestneho zisťovania

Stavebník: Zdena Drugová, Sitnianska 24, BB; Stavba: „Oporný múr“, na pozemku parc. KN – C č. 3738/87 v k. ú. Radvaň

Vyvesené: 30. 11. 2021

OVZ-SU 171378/30195/2021/Go

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Tomáš Ivanovič, Novozámocká 61, ZV; Stavba: „Stavebné úpravy bytu“, byt č. 10 na 3. p. so súp. č. 1896, stavba je situovaná na pozemku par. KN – C č. 963/1, 963/17 v k. ú. Radvaň; Vyvesené: 29. 11. 2021

OVZ-SU 172289/31572/2021/FUF

VV: Rozhodnutie

Stavebník: PROFINEX staving, a. s., Horná 65A, BB; Stavba: „Obytný súbor, BB – Pršianska terasa, lokalita Sklady vojska“, stavebný objekt „SO-601 STL plynovod a prípojky“, na pozemku KN – C č. 5030/261, 5030/259, 5030/258, 5030/260, 5030/235, 5030/332, 5030/333, 3681/362, 3681/320, 3660/1 a 3660/123 v k. ú. Radvaň; Vyvesené: 29. 11. 2021

OVZ-SU 170749/27602/2021/Go

VV: Rozhodnutie

Stavebník: Odborné učilište Viliama Gaňu, Moskovská 17, BB; Stavba: „Polyfunkčná prístavba bloku „D“ na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami“, so súpis. č. 1229, na pozemku parc. KN – C č. 2192/3 v k. ú. Radvaň

Vyvesené: 23. 11. 2021

OVZ-SU 167693/28654/2021/NEU

VV: Rozhodnutie

Stavebník: SVB a NP, Kalinčiakova 6216/5, BB; Stavba: „Sanácia balkónov a logií domu Kalinčiakova 5, BB“, na pozemku parc. KN – C č. 2916/5 v BB k. ú. Radvaň

Vyvesené: 19. 11. 2021

Všetky aktuálne verejné vyhlášky stavebného úradu nájdete na stránke mesta www.banskabystrica.sk v sekcii Samospráva – Úradná tabuľa, pričom v kategórii dokumentu je potrebné zvoliť Stavebný úrad.

V Banskej Bystrici, 01. 12. 2021

Komunitné centrá

V tomto neľahkom období izolácie a uzatvorenia našich priestorov v komunitných centrách na Fončorde a v Sásovej, ponúkame možnosť sledovania online vysielaní z našich centier. Program vysielaní pripravili naši koordinátori v spolupráci s členmi komunit a dobrovoľníkov. Veríme, že aj takáto forma aktivít vám spríjemní chvíle v domácom prostredí. **KC Fončorda** – termíny online vysielaní: Streda: 17:00 hod. – prednášky v spolupráci so Slovenskou obchodnou inšpekciou, Poradňa pre spotrebiteľov. Štvrtok: 17:00 hod. – prednášky: Homeschooling, sociálne odlúčenie, podpora pri učení, depresie, kam sa obrátiť, keď to už nezvládam, poradňa pre mamičky. Informácie získate na tel. čísle 0917 505 922, e-mailovej adrese: kcfoncor-da@gmail.com, FB Komunitné centrum Fončorda alebo IG [kc_foncorda](https://www.instagram.com/kc_foncorda). **KC Sásová** – termíny online vysielaní: Utorok: 17:00 hod. – Čítanie rozprávok, 18:00 hod. – Čítanie pre mládež, 21:00 hod. – Čítanie pre dospelých. Streda: 18:00 hod. – Recepty. Piatok: 18:00 hod. – Rozhovor so zaujímavými hosťami (1x za mesiac, vždy v 1. piatok v mesiaci), Kreatívne dielne (2. až 4. piatok v mesiaci). Viac informácií nájdete na FB Komunitné centrum Sásová, príp. na stránke mesta.

KC Sásová a Fončorda

Sút'až

V novembrovom čísle Radničných novín ste sa mohli zapojiť do súťaže o jednu z publikácií o Banskej Bystrici. Stačilo nám do redakcie napísať odpoveď na súťažnú otázku: V ktorom roku bol postavený Dom kultúry? Bolo to v roku 1979. Všetkým, ktorí ste sa do súťaže zapojili ďakujeme. Víťazkou súťaže sa stáva pani Riečanová. Gratulujeme a výhru vám posielame poštou. Odmeňovať budeme aj o mesiac. Napíšte nám správnu odpoveď na otázku: Pred koľkými rokmi bol v našom meste, na dnešnom Námestí SNP, postavený prvý vianočný stromček? Odpovede môžete poslať do 7. januára 2022 na adresu: Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail: radnicenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž.

Oznam

SPOĽACH, o. z. oznamuje, že v decembri sa kvôli súčasnej pandemickej situácii neuskutoční stretnutie podpornej skupiny príbuzných a opatrovateľov ľudí s Alzheimerovou chorobou. V prípade záujmu o poradenstvo nás môžete kontaktovať na e-mailovej adrese: spolach.oz@gmail.com alebo na tel. čísle 0948 211 372.

L. Golianová, SPOĽACH, o. z.

Hľadáme domov

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá mesta Banská Bystrica so sídlom vo Zvolene predstavuje:

Meno: Lada

Vek: 3/2018

Pohlavie: sučka

Váha: 18 kg

Výška: 48 cm

Povaha: Lada je fenka, ktorá chce a určite aj bude po čase ľuďom veriť. Momentálne sú ešte situácie, v ktorých si neverí a chytí ju panika. Preto potrebuje skúsenejšieho majiteľa, ktorý ju prevedie každou situáciou, a s pocitom istoty a dôvery ju spolu zvládnu. Trojročná fenka potrebuje blízkosť človeka, je veľmi prítulná a užíva si každý dotyk. Veľmi jej chýba láskavá a pozorná rodina. Nájde nového majiteľa, pri ktorom sa bude cítiť bezpečne? Informácie nielen o tejto fenke získate na telefónnych číslach: 0918505254, 0915699756 alebo priamo v Karanténnej stanici so sídlom na adrese Unionka 17, 960 01 Zvolen. Víťaná je aj dočasná opatera o psíkov. Všetky podstatné informácie sú dostupné na webovej stránke www.kszv.sk.

Uzávierka januárového čísla

Termín: 7. január 2022 do 12:00 hod. Na podklady čakáme do uzávierky. Po tomto termíne už nie je možné články dopĺňať, a preto budeme radi, ak nás kontaktujete v predstihu. Kontaktná osoba: Mgr. Miroslav Strelec, e-mail: radnicenoviny@banskabystrica.sk, 048/43 30 107.

MILÉ BANSKOBYSTRÍČANKY, MILÍ BANSKOBYSTRÍČANIA,

VERÍME, ŽE VÁM RADNIČNÉ NOVINY SPRÍJEMNILI
CHVÍLE AJ V NEĽAHKOM ROKU 2021.

PRAJEME VÁM VIANOČNÝ ČAS PLNÝ POKOJA A POHODY.
V NOVOM ROKU VEĽA ZDRAVIA, ŠŤASTIA,
PRACOVNÝCH I OSOBNÝCH ÚSPECHOV.